

15.10.2018

Valtiovarainministeriö

Tullin kehysesitys vuosille 2020 - 2023

Tulli toimittaa ohessa esityksensä vuosien 2020 – 2023 menokehyksistä. Esitys on valtiovarainministeriön ohjeen (VM/1413/02.02.00.01/2018) mukaisesti jaettu peruslaskelmaan ja kehittämissuunnitelmaan.

Peruslaskelma

Peruslaskelma on valtiovarainministeriön ohjeen mukaan laadittava valtioneuvoston 13.4.2018 vahvistaman vuosien 2018 – 2021 kehyspäättöksen mukaisesti. Valtioneuvoston kehyspäättös huhtikuulta 2018 on alla:

Peruslaskelma 2019 - 2022	2 019	2 020	2 021	2022
Kehyspäättös 04/2017	157 776 000	158 782 000	155 732 000	155 732 000
Maahantuonnin arvonlisäverotuksen siirto Verohallintoon (HO 2015)	-243 000	-243 000	-243 000	-243 000
JTS-miljardin tuottavuussäästö		-399 000	-796 000	-1 191 000
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	235 000			
Palkkaliukumasäästö	842 000	842 000	842 000	842 000
Sairasvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	13 000	47 000	47 000	47 000
Työajan pidentäminen (Kiky)	183 000	183 000	183 000	183 000
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	78 000	129 000	129 000	129 000
Vuokramenojen indeksikorotus	41 000	41 000	41 000	41 000
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-53 000	-53 000	-53 000	-53 000
Tietojärjestelmien kehittämissuunnitelman rahoitusmuutos		-2 760 000	-2 760 000	-10 540 000
Siirto momentille 28.10.01		-2 000 000		
Palkkausten tarkistukset	3 603 000	3 402 000	3 402 000	3 402 000
Kehyspäättös 04/2018	<u>162 475 000</u>	<u>157 971 000</u>	<u>156 524 000</u>	<u>148 349 000</u>

Talousarvioesityksen 2019 käsittelyssä keväinen kehyspäättös muuttui siten, että talousarvioesityksen 2019 mukaisesti Tullille osoitettaisiin 3 940 000 euron määräraha viidennen rahanpesudirektiivin mukaisen pankki- ja maksutilien rekisterin rakentamiseen.

Lisäksi talousarvioesitys 2019 sisältää 643 000 euroa eläkemaksurakenteen muutoksen johdosta. Näiden muutosten jälkeen Tullin toimintamäärärahasi vuodelle 2019 olisi tulossa 167 058 00 euroa.

Peruslaskelma 2019 - 2022	2 019	2 020	2 021	2022	2023
Kehyspäättös 04/2018	162 475 000	157 971 000	156 524 000	148 349 000	148 349 000
Pankki- ja maksutilien rekisteri	3 940 000				
Eläkerakenteen muutos	643 000				
Talousarvioesitys 2019	167 058 000				
Peruslaskelma 2020 - 2023		157 971 000	156 524 000	148 349 000	148 349 000

Tullille on myönnetty lisärahoitus tulliselvitysjärjestelmien kokonaisuudistukseen vuoteen 2021 saakka. Rahoitus sisältää ulkoiset kehittämiskustannukset 54,2 miljoonaa euroa ja oman henkilötöyön 8,8 miljoonaa euroa. Alkuperäisen aikataulun mukaisesti viimeistenkin käyttöönottojen olisi tullut toteutua vuoden 2020 loppuun mennessä, mutta useiden jäsenmaiden pyynnöstä komissio vaiheisti aikatauluja uudestaan viime vuoden vaihteessa jatkamaan vuoteen 2025 saakka. Aikataulumuutos mitä todennäköisimmin nostaa kehittämiskustannusten tasoa, mutta muutoksen suuruutta ei pystytä arvioimaan täsmällisesti vielä tässä vaiheessa. Hankepäälliköiden omien pitkän aikavälin kustannusarvioiden pohjalta arvioituna lisärahoitus loppuisi vuonna 2022 tai 2023. Aikataulumuutosten myötä on jouduttu tekemään myös nykyisten tietojärjestelmien toimivuutta turvaavia ratkaisuja niiden elinkaarien pidentyessä, mikä myös lisää kokonaisuudistuksen kustannuksia. Tulli palaa kokonaisuudistuksen määrärahoihin suunnitelmien ja kustannusarvioiden tarkennuttua.

Kehittämissuunnitelma

Tulli esittää alla perusteltuja määrärahoja lisättäväksi Tullin määrärahoihin kehyskaudella 2020 – 2023.

Yhdistyneiden Kuningaskuntien ero Euroopan Unionista (Brexit)

Yhdistyneet Kuningaskunnat eroavat Euroopan Unionista maaliskuun lopulla 2019. Neuvottelut mahdollisesta siirtymäkaudesta ja erosopimuksesta ovat kesken, joten varmuutta eron yksityiskohdista ei vielä ole.

Tullin arvion myötä kaupallisten tuonti-ilmoitusten määrä kasvaa 223 000 ja vienti-ilmoitusten määrä 36 000 kappaleella vuodessa. Eron jälkeen myös yksityishenkilöiden yli 22 euron tilaukset on tulliselvitettävä. Näiden lähetysten määriä ei ole arvioitavissa, mutta määrät ovat merkittäviä. Tullin käsiteltäväksi tulevien tulli-ilmoitusten määrä lisääntyy kokonaisuudessaan arviolta neljänneksellä nykyiseen verrattuna. Tulli on tulostavoitesopimuksessa sitoutunut ottamaan käsittelyyn sille tulevat tulli-ilmoitukset tunnin kuluessa. Ilmoitukset käsitellään työjonossa erittelemättä sitä, mistä ilmoitusta koskeva tavara on saapumassa. Näin ollen edellä mainittu ilmoitusten käsittelymäärien kasvu tarkoittaa sitä, että ilman ajoissa tehtävää henkilöstön lisäystä koko EU:n ulkopuolisen tavarakaupan käsittely ja logistiikka uhkaavat hidastua merkittävästi. Käsittelyn turvaamiseksi on tarpeen lisätä 42 henkilöä tulliselvitykseen ja tullivalvontaan ja 18 henkilötyövuotta yritystarkastukseen, riskianalyysiin ja rikostorjuntaan.

Edellä todetun perusteella Tulli esittää 60 henkilön palkkaus- ja muita välittömiä menoja, yhteensä 3 300 000 euroa pysyvänä lisäyksenä vuosien 2020 – 2023 määräraha-kehyskehyksiin. Tulli tulee esittämään jo vuoden 2019 talousarvioon vastaavaa lisäystä. Henkilöstön rekrytointiin ja kouluttamiseen kuluvan ajan vuoksi henkilöstön lisääminen tulisi käynnistää mahdollisimman pian. Käytännössä rekrytoinneissa ollaan jo nyt myöhässä, mutta perustellun henkilöstön

lisätarve-esityksen tekeminen ei ole käytännössä mahdollista ennen kuin erosopimuksen sisältö on tiedossa. Tilanteen muodostaa haastavaksi se, että tarvittavaa lisähenkilöstöä ei ehditä rekrytoida ja kouluttaa kunnolla tehtäviinsä edes toivottavan 2020 vuoden loppuun ulottuvan siirtymäajan puitteissa.

Afrikkalaisen sikaruton torjunta

Afrikkalainen sikarutto (ASF) on helposti leviävä sikaeläinten virus, joka säilyy lihassa ja lihatuotteissa useita kuukausia, salamimakkaroissa jopa vuoden. Lihan ja lihatuotteiden tuliaistuonti EU:n ulkopuolisista maista on EU-lainsäädännön mukaan kiellettyä, mutta silti matkustajilta tavataan kyseisiä elintarvikkeita toistuvasti rajalle saapuessaan.

Uhka taudin leviämisestä myös Suomeen on todellinen. ASF on jo levinnyt Suomen lähialueille Baltiaan ja Länsi-Venäjälle Pietarin läheisyyteen. Levitessään Suomeen ASF aiheuttaisi välittömän ja pitkäkestoisen katkon sianlihan viennille sekä häiriöitä suomalaisen sianlihan tuotantoketjulle.

Eläinlääkintäviranomaiset (MMM ja Evira) ja Tulli ovat ryhtyneet toimiin tautivalvonnan tehostamiseksi, mutta toimet ja välinehankinnat vaativat lisärahoitusta. Tullin arvio valvontatoimenpiteiden perustamiskustannuksista (digitaaliset opastintaulut, elintarvikejäteastiat, ruokakoirat ja koira-autot) ja juoksevista vuosikuluista vuosina 2018 – 2019 ovat 1 110 000 euroa, jota Tulli on esittänyt Eviran kanssa yhteisessä II lisätalousarvioesityksessä 2018.

Valvontatoimenpiteet aiheuttavat juoksevia kuluja myös kehyskaudella 2020 – 2023 niiden muodostuessa opastintaulujen ylläpidosta, elintarvikkeiden hävittämiskustannuksista ja ruokakoirien ja koiraohjaajien kuluista. Menot ovat arviolta 270 000 euroa vuodessa, jota Tulli esittää lisättäväksi vuodesta 2020 lähtien Tullin määrärahoihin. Valtioneuvoston JTS-neuvotteluissa vuosille 2019 – 2020 keväällä 2018 sovittiin, että Eviran ja Tullin resurssit ASF:n torjumiseen turvataan.

Viidennen rahanpesudirektiivin mukainen pankki- ja maksutilien rekisteri

Tullin tehtäväksi ollaan antamassa viidennen rahanpesudirektiivin mukaisen pankki- ja maksutilien rekisterin rakentaminen, mihin ollaan osoittamassa määrärahat vuoden 2019 talousarvioon. Rekisterin tulisi valmistua kesään 2020 mennessä.

Rekisteristä huolehtiminen aiheuttaa kehittämismenojen lisäksi myös vuosittaisia ylläpitomenoja, jotka eivät sisälly vuodelle 2019 tulossa oleviin määrärahoihin. Ylläpitomenojen vuosittaiseksi määräksi on hallituksen esityksessä arvioitu 1 180 000 euroa. Edelleen hallituksen esityksen mukaan Tulli tulisi rakentaa rajapinta tiedonhakujärjestelmään, joka maksaisi 256 000 euroa. Tulli esittää ylläpitomenoja lisättäväksi määrärahakehyksiin siten, että puolet siitä eli 590 000 lisätään vuodelle 2020 ja koko summa 1 180 000 euroa vuosille 2021 – 2023. Rajanpinnan rakentamisesta aiheutuvaa 256 000 euroa Tulli esittää lisättäväksi vuoden 2020 määrärahoihin.

ENI CBC -hankkeiden kansallinen osuus

Tulli on esittänyt yhdessä muiden kansallisten viranomaisten kanssa hankkeita kolmeen Euroopan naapuruusvälineen rajayhteistyön (ENI CBC) rahoitusohjelmaan: Kolarctic CBC, Karelia CBC ja Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC. Ohjelmien ratifiointiprosessi on saatu

päätökseen elokuussa ja sopimusten astuessa voimaan lokakuussa rahoitettavaksi valitut hankkeet voivat aloittaa toimintansa.

Hankkeet, joissa Tulli on mukana partnerina, läpäisivät ratifioinnin ja sopimusten laatiminen on menossa. Hankkeet voivat käynnistyä loppuvuoden aikana, viimeistään ensi vuoden alussa. Hankkeet kustannusarvioineen on lueteltu alla.

Kokonaisinvestointi

Kohde	Yhteensä €	2019	2020	2021
Vaalimaa	4 058 000	489 200	1 501 500	2 067 300
Vainikkala	900 000	227 400	671 100	1 500
Parikkala	180 000	17 000	163 000	0
Imatra	3 219 000	270 500	1 467 500	1 481 000
Kotka	227 540	0	45 508	182 032
Vartius	476 425	173 940	300 485	2 000
Raja-Jooseppi	590 000	0	431 280	158 720
Yhteensä	9 650 965 €	1 178 040 €	4 580 373 €	3 892 552 €

Omarahoitusosuus

Kohde	Yhteensä €	2019	2020	2021
Vaalimaa	811 600	97 840	300 300	413 460
Vainikkala	180 000	45 480	134 220	300
Parikkala	36 000	3 400	32 600	0
Imatra	643 800	54 100	293 500	296 200
Kotka	45 508	0	9 102	36 406
Vartius	47 643	17 394	30 049	200
Raja-jooseppi	59 000	0	43 128	15 872
Yhteensä	1 823 551 €	218 214 €	842 898 €	762 438 €

Tulli esittää, että kansallista rahoitusosuutta vastaavat määrärahat osoitetaan Tullin määräraha-kehäyksiin vuosille 2020 – 2021.

Arvonlisäverodirektiivin muutoksen vaikutukset

Vuoden 2021 alusta poistuu pienin kannettava arvonlisäveron määrä arvonlisäverodirektiivin muuttumisen myötä. Muutos tarkoittaa nykytiedon pohjalta arvioituna, että tuonti-ilmoitusten volyyymi voi kasvaa nykyisestä 862 000 ilmoituksesta jopa 16 miljoonaan ilmoitukseen vuodessa. Näin valtava kasvu vaatii ICT-kapasiteetin ja henkilöresurssien vahvistamista.

Tulli selvittää parhaillaan, mitä tunnistettu volyymimuutos vaatisi kapasiteetin riittävyyden varmistamiseksi ja selvityksen on tarkoitus valmistua syksyn aikana. Alustava arvio on, että nykytasoon verrattuna käyttöpalvelumenot kasvavat 30 % eli 2 730 000 euroa viimeistään vuoden 2021 alusta lähtien.

16 miljoonan tuonti-ilmoituksen käsittelyn edellyttämä henkilötyön määrä olisi miltei kaksikymmentäkertainen nykyiseen noin 25 – 30 htv:een verrattuna, jos sähköisen palvelukeskuksen käsittelyyn nousseiden tuonti-ilmoitusten prosenttisuhde ja käsittelyaika säilyisivät nykytasoisina. Näin voimakasta henkilömäärän kasvua ei voida toteuttaa vaan ratkaisuja on haettava muuta kautta, mutta samalla ei voida myöskään olla lainkaan reagoimatta virheellisiin ja käsittelyä vaativiin ilmoituksiin. Tulliselvitysjärjestelmien uudistamisen myötä

vähäarvoisten ilmoitusten aiheuttamaa työpainetta pyritään hallitsemaan riskianalyysi- ja käsittelyprosessien kehittämisen ja automatisoinnin ja asiakasneuvontaan panostamisen avulla.

Tulli arvioi tarvitsevansa vähintään 30 htv lisää tuonti-ilmoitusten käsittelyyn ja 12 htv asiakasneuvontaan viimeistään vuoden 2021 alusta lähtien. Lisäksi tullivalvontaa on vahvistettava 6 htv:lla tulliselvitykseen liittyvien tavaratarkastusten suorittamiseksi ja ilmoitusmäärien kasvaessa operatiivisen riskianalyysin työmäärä kasvaa arviolta 2 htv:llä. Määrärahoina 50 htv tarkoittaa 2 750 000 euroa.

Edellä kerrotuilla perusteilla Tulli esittää lisättäväksi määrärahoihinsa 2 730 000 euroa ICT-kapasiteetin lisäämiseen ja 2 750 000 euroa henkilöresurssien lisäämiseen vuodesta 2021 lähtien.

Auto- ja valmisteverotusjärjestelmien käytön jatkuminen vuoden 2020 ajan

Auto- ja valmisteverotus siirtyi Tullista Verohallintoon vuoden 2017 alusta ja Tullin sovittiin huolehtivan auto- ja valmisteverotusjärjestelmäpalveluista Verohallinnolle siirtymäkauden 2019 loppuun saakka. Verohallinto on kuitenkin ilmoittanut näillä näkymin pystyvänsä ottamaan osana Valmis-hankettaan olevat uudet auto- ja valmisteverotusjärjestelmät tuotantoon vasta vuoden 2021 alusta. Tullin arvion mukaan vuoden jatkoajaksi nykyisten auto- ja valmisteverotusjärjestelmien käytölle aiheuttaa noin 700 000 euron lisäkustannukset, mitä Tulli esittää lisättäväksi vuoden 2020 määrärahoihin.

Yhteenveto

Tulli esittää alla eriteltyä lisärahoitusta määrärahoihinsa vuosille 2020 – 2023.

	2020	2021	2022	2023
Brexit	3 300 000	3 300 000	3 300 000	3 300 000
Afrikkalaisen sikaruton torjunta	270 000	270 000	270 000	270 000
Pankki- ja maksutilien rekisteri	846 000	1 180 000	1 180 000	1 180 000
ENI CBC –hankkeiden omarahoitusosuus	843 000	762 000		
Arvonlisäverodirektiivin muutos		5 480 000	5 480 000	5 480 000
Auto- ja valmisteverotusjärjestelmien menot vuonna 2020	700 000			
Yhteensä	5 959 000	10 992 000	10 230 000	10 230 000

Kehittämissuunnitelman mukainen kehysesitys vuosille 2020 – 2023 on siten seuraava.

	2020	2021	2022	2023
Peruslaskelma	157 971 000	156 524 000	148 349 000	148 349 000
Lisärahoitusesitys	5 959 999	10 992 000	10 230 000	10 230 000
Kehittämissuunnitelma	163 930 000	167 516 000	158 579 000	158 579 000